

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: Resilience a zátěžové situace v období vynořující se dospělosti
Autorka práce: Kateřina Rejsková
Vedoucí práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Jak odborná literatura uvádí, v posledních desetiletích v důsledku společenských změn dochází k prodlužování období adolescence a k posunům v nástupu dospělosti. Potvrzuje to i „žitá realita“ v různých společenských kontextech. Americký psycholog J. J. Arnett pro tento fenomén použil pojmu „vynořující se dospělost“, který se ukázal být nosným. I v českém prostředí najdeme v posledních letech práce, které jej reflektují či zkoumají. A právě na toto období se soustřeďuje autorka předložené bakalářské práce. Zajímá ji, jak se s nástupem dospělosti vyrovnává deset vysokoškoláků, se kterými vedla polostrukturované rozhovory. Na základě studia odborné literatury ve své kvalitativní studii zkoumá, jak je jimi dospělost pojímána, jak se v období „mezi“ adolescencí a dospělostí pohybují, které zátěžové situace si vysokoškoláci uvědomují a jak se s nimi vyrovnávají.

Práci považuji za zdařilou, v obou jejích hlavních částech. Domnívám se, že bude inspirativní i pro další, kteří se budou tématem zabývat.

Literární část obsahuje čtyři hlavní kapitoly – v první z nich najdeme identifikaci znaků dospělosti. Následující kapitola je zaměřena na období vynořující se dospělosti. Ve shodě s cíli práce navazují pak dvě kapitoly věnované stresu a zátěžovým situacím i způsobům jejich zvládnutí. Autorka pracuje s naší i zahraniční literaturou, nezahluje výklad podrobnostmi, vybírá to stěžejní. Text je také poměrně čtivý a obsahuje jen minimum formálních chyb (např. s. 27 „osoby...schopní“). V uváděných bibliografiích neshledávám žádný problém.

Empirická část je dobře strukturována, obsahuje všechny důležité části – metodologii, prezentaci a interpretaci dat, diskusi, závěr, literaturu, přílohy.

Autorka precizně představuje design výzkumu, jeho realizaci; oceňuji také, že se zabývá etickými aspekty sběru i analýzy dat a že před vlastní realizací výzkumu využila pilotáže ve formě dvou rozhovorů s respondenty, aby si potvrdila nosnost struktury rozhovoru. Následně pracovala s deseti vysokoškoláky, které si vybrala podle jasně daných kritérií, které vzorek sjednotily. Považuji to za šťastné, byť by bylo určitě zajímavé v budoucnosti, ostatně jak sama autorka upozorňuje v závěru, mít informace o stejné věkové skupině, která na vysoké škole nestuduje či stále bydlí s rodiči (jedno z kritérií bylo, aby student pobýval alespoň částečně sám – ubytování na koleji).

Z hlediska zpracování dat postupovala autorka pomocí zakotvené teorie, kterou také stručně představuje. Data prezentuje a interpretuje skrze tři získané hlavní kategorie – dospělost (s dvěma podkategoriemi – cesta do dospělosti a dosažení dospělosti), zátěžové situace (zdraví, partnerské vztahy, rodina, škola), zvládnutí zátěže (osobní strategie, pomoc od ostatních), které de facto korespondují s vyčtenými cíli výzkumu i vlastní strukturou

rozhovoru. Oceňuji velmi pečlivou prezentaci dat, proloženou ukázkami rozhovorů i samotné přepisy všech rozhovorů – jsou pro čtenáře velmi inspirativní.

Pro sebe si kladu otázku, zda by se k tématu zátěže a jejího zvládnání dospělo, kdyby se jednalo o nestrukturovaný rozhovor, tedy zda mají témata zátěže a jejího zvládnání tak výsadní postavení, jak je prezentováno (není to výtka, nýbrž jen námět např. pro další zkoumání). Domnívá se autorka, že by existovaly i jiné pohledy na toto období?

Ve vztahu ke zpracování dat - neuvažovala autorka také o druhém třídění dat? Bylo by možné „čist“ rozhovory podruhé a jinak? Např. sledovat, zda existují rozdíly v percepci vidění cesty k dospělosti. Pak by bylo zajímavé vědět, jak se liší ve strategiích zvládnání ti, co vnímají tuto cestu pozitivně od těch, kteří prožívají určité obavy, zda ji zvládnou. Bylo by možné ale takové jedince vůbec identifikovat? Byla by možná i jiná kritéria onoho druhého čtení (rozdíly mezi pohlavími atd..)?

Objevila autorka ve své práci nějaký fenomén, který není v odborné literatuře uváděn? Kterých výsledků si nejvíce cení?

Děkuji za zodpovězení otázek při obhajobě.

Práce splňuje kritéria na bakalářské práce na katedře psychologie PedF UK v Praze, považuji ji za zdařilou a podnětnou. Doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 21. 5. 2016

doc. PhDr. PaedDr. Anna Kucharská, Ph.D.
oponentka bakalářské práce